

Student

Arbetsmetoden som syftar
till att förebygga våldsbrott
på gymnasiestudentfester

Inledning

Nedan följer en beskrivning av det arbete som genomförts före, under och efter den så kallade studentfestperioden som infaller mellan mars och maj varje år i Stockholm. Den preventiva arbetsmetod, som STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) tillsammans med citypolisen, skatteverket och kommunens tillståndsenhet har utvecklat sedan starten 2008, har visat sig vara effektiv med goda resultat. Våldsbrotten, berusningsgraden, antalet falska legitimationer och det våldsamma motståndet mot tjänstemän har enligt polisiära observationer och uppföljningar minskat. Dessutom har antalet fall av misshandel bland unga minskat enligt statistik från de stora sjukhusens akutvårdsmottagningar i Stockholm den aktuella tidsperioden (Ramstedt m.fl., 2013). Därför beskriver vi nedan den arbetsmetod vi utvecklat och jobbat efter.

Givetvis har Stockholm ett speciellt utgångsläge i många hänseenden, allt från antalet fester per år (ca 500 st) till storleken på den polisiära insatsen. Det är därför viktigt att den som får detta uppdrag och denna metodskrift i sin hand börjar med att inventera sina egna förutsättningar och metदानpassa storstadens arbete till en lämplig storleksordning för den aktuella kommunen/länet.

Lycka till!

Bakgrund

Alkohol, våld och studentfester

Sambandet mellan alkohol och våld är väl dokumenterad. Av de anmälda våldsbrotten i Sverige sker 70-80 procent i samband med alkoholkonsumtion. Hög berusningsgrad, liksom att många alkoholpåverkade människor samlas på en och samma plats, ökar risken för våld. Under senare år har antalet studentfester för gymnasiestudenter som arrangeras på krogar i Stockholms city ökat kraftigt. Samtidigt har eventbolag, företag som profilerar sig på studentfester, blivit allt vanligare. Polisen i Stockholm (city polismästardistrikt) rapporterade i november 2007 en ökning av bråk och fylleri i anslutning till studentfester under våren samma år jämfört med året innan. Därför tog polisen tillsammans med STAD initiativ till att skapa en arbetsmetod i syfte att få lugnare fester under våren 2008. Denna metod har sedan utvecklats vidare.

Målet med arbetsmetoden

Målet med arbetsmetoden är primärt att minska våldsbrott relaterade till alkoholkonsumtion på studentfester för gymnasiestudenter och även att på lång sikt skapa hållbara regler, normer och värderingar för nyblivna krogbesökare inom restaurangmiljön.

”Studentmetodens” tre huvudkomponenter härstammar från de framgångsrika arbetsmetoderna Ansvarsfull alkoholserving (Wallin, 2004) och Krogar mot knark (Gripenberg-Abdon, 2012). Dessa tre komponenter är:

1. **tillsyn** (utfört av polisen, kommunens tillståndsenhet och skatteverket)
2. **samverkan**
3. **utbildning/information** (av krögare, eventbolag och festansvariga gymnasiestudenter)

Allt material som kan vara till nytta och som tagits fram i arbetet med metoden ”Student” finns att tillgå via www.stad.org.

Aktörer som samverkar är myndigheter i form av polis, kommun, skatteverket, landstinget och branschen i form av krögare och eventbolag.

Genomförandet

Den här handlingsplanen kan din kommun, tillsammans med de andra myndigheterna och branschen använda för att genomföra arbetsmetoden. Under varje rubrik står vilka aktörer som är delaktiga i utförandet.

1 Bilda en arbetsgrupp

Aktörer: projektsamordnare, polis, alkoholhandläggare och skatteverket

Bilda en arbetsgrupp med berörda aktörer. Utse en person till projektsamordnare med uppgift att samordna, metदानpassa och ha ett huvudansvar för arbetsmetodens genomförande. Polismyndigheten väljer ut en polis som har ett tydligt mandat för att arbeta med metoden och målgruppen. Utse även en kommunal alkoholhandläggare samt en representant från skatteverket.

2 Kartlägg studentfesterna

Aktörer: projektsamordnare, polis

Börja med att inventera om och i så fall vilka eventbolag och krogar som arrangerar studentfester genom att t.ex. söka via sökmotorer på internet så som Google. Ring sedan upp eventbolagen och krogarna för att berätta om arbetsmetodens syfte och vad deras roll skulle kunna vara. Genom kontakten med krögarna och eventbolagen kan polisen ta reda på var och när alla studentfester kommer att äga rum. Polisen tar fram en e-postadress som är avsedd för krögare och eventbolag att rapportera in studentfester till (se Material). Kartläggningen ligger även till grund för polisens, kommunens och skatteverkets tillsynsarbete.

3 Anordna ett uppstartsmöte

Aktörer: projektsamordnare, polis, alkoholhandläggare, skatteverket, krögare och eventbolag

Arbetsgruppen kallar alla krögare och eventbolag till ett första möte inför vårens studentfester. Detta bör ske i god tid, gärna redan under början av höstterminen för de blivande avgångsstudenterna. På mötet får krögare och eventbolag information om arbetsmetoden, samt deras rättigheter och skyldigheter till olika myndigheter. Vid detta tillfälle ger de olika myndigheterna information i syfte att undvika misstag med allt från den ekonomiska hanteringen till att skapa förutsättningar för en god samverkan. Samtidigt får de möjlighet att träffa de myndigheter som arbetar med projektet och ställa frågor och funderingar till dem. Dela ut kroghandboken med tips och råd om hur krögare, serveringspersonal och vakter kan underlätta arbetet med studentfester (se Material). Polisen ger även ut ett specifikt telefonnummer som endast är avsett för samtal kopplade till studentfester (se Material).

4 Anordna en informationskväll för studenter

Aktörer: projektsamordnare, polis och krögare

Projektsamordnaren håller tillsammans med polisen och en krögare en eller flera informationskvällar för alla festansvariga gymnasiestudenter. Kvällen går ut på att förmedla krogregler utifrån alkohol- och ordningslagen samt andra nyttigheter som kontanthantering vid biljettförsäljning, trygga hemresor etc. Målet är att ge ungdomarna en överblick över hur de kan förebygga konflikter på krogen genom att förstå serveringspersonalens och gästernas rättigheter och skyldigheter. Eventuellt kan en före detta avgångsstudent, som tidigare har arrangerat en studentfest, medverka under kvällen för att ge tips på hur festen kan anordnas på bästa möjliga sätt.

5 Skapa riktlinjer för studentfester och samverkan

Aktörer: projektsamordnare, polis, alkoholhandläggare, skatteverket, krögare och eventbolag

Ta fram riktlinjer för krögare och vakter för att underlätta deras arbete med studentfester. Riktlinjerna ska vara tydliga, enkla och praktiskt användbara så att alla som arbetar på krogen kan utnyttja dem. Riktlinjerna består av hur de innan, under och efter festen kan anpassa arbetet till målgruppen (se Material).

Riktlinjer för vad samverkan i arbetsmetoden innebär för de olika aktörerna ska också tas fram av myndigheterna. Dessa riktlinjer skrivs ner som åtaganden och undertecknas av respektive aktör (se Material).

6 Sätt fokus på frågan

Aktörer: projektsamordnare och polis

Använd i möjligaste mån massmedia och övriga lokala informationskanaler i syfte att uppmärksamma arbetsmetoden. Arbeta t.ex. kontinuerligt med pressmedelanden till lokala medier om utgångsläge, målsättningar och effekter vartefter arbetet framskrider.

7 Tillsyn

Aktörer: polis, alkoholhandläggare och skatteverket

För att få effekt i arbetet måste polis, kommun och skatteverket utveckla praktiskt användbara metoder i sitt tillsynsarbete anpassat till studentfester. De ska ha ett nära samarbete med regelbundna möten. De genomför tillsynsbesök både tillsammans och enskilt. Förutom tillsyn av krogar utförs skattetekniska kontroller av eventbolag och krogar.

7.1. Polisens tillsyn

Inför studentfestperioden anordnar polisen ett möte på varje enskild krog som arrangerar studentfester. Mötet är anpassat efter krogens specifika förutsättningar och går ut på att ge stöd i form av information, tips och råd. Polisens tillsynsarbete under studentfesterna bygger på synlighet, tillgänglighet och kommunikation.

- **Synlighet:** Polisen besöker varje studentfest minst två gånger per kväll och har på så sätt en kontinuerlig synlighet både utanför och inne på festerna. Efter studentfesterna har stängt arbetar polisen i närhet till allmänna kommunikationer samt nattöppna snabbmatsställen.
- **Tillgänglighet:** Upplever krögare och/eller ordningsvakter en problembild eller vill ha råd och stöd så kan de direkt kontakta den för kvällen ansvarige gruppchefen inom polisen genom ett direktkopplat telefonnummer. Det finns även möjligheter att genom samma telefonnummer eller via mejl få kontakt med polisen för att diskutera och stämma av när som helst under festperioden.
- **Kommunikation:** I samband med tillsynen kommunicerar polisen öppet och vänligt med gäster, serveringspersonal och ordningsvakter för att skapa trygghet och en positiv bild av polisen. Efter varje avslutad studentfest får krögarna feedback över vad som fungerat bra och mindre bra under kvällen. På så sätt ges krogarna möjlighet att direkt förändra det som polisen haft anmärkning på.

7.2. Kommunens tillståndsenhets tillsyn

Det är viktigt att kommunen arbetar med en utökad och mer effektiviserad inre och yttre tillsyn av krogar som arrangerar studentfester.

7.3. Skatteverkets tillsyn

Skatteverket arbetar även med en utökad och mer effektiviserad inre och yttre tillsyn av aktuella krogar och eventbolag.

8 Återkoppla, följ upp och utvärdera

Aktörer: projektsamordnare, polis, alkoholhandläggare, skatteverket, krögare och eventbolag

Återkoppling är en pågående process under hela arbetsprocessen mellan samtliga aktörer. Eventbolagen och krögarna är viktiga för projektets genomförande och utfall. Därför är det extra viktigt att tillgodose deras åsikter och önskemål i den mån det är möjligt.

Utför en utvärdering för att se om metoden har önskade effekter. Det är därför viktigt att mäta hur utgångsläget ser ut innan metoden implementeras, en så kallad baslinjeundersökning, för att sedan kunna mäta effekterna. Att titta på utvecklingen av polisens anmälda våldsbrott samt antalet fall på akutmottagningar kopplat till våld på studentfester är två bra utfallsmått. Som ett komplement till detta undersök alkoholkonsumtionen och blodalkoholkoncentrationen (promille alkohol i blodet) hos studenterna på studentfesterna (se STAD-rapport nummer 36, Alkohol och studentfester – en studie av ungdomars berusningsgrad och alkoholkonsumtion på studentfester på gymnasiet i Stockholms city under våren 2008, om metod och resultat). Samtidigt som data (promillemätningarna) samlas in på studentfesterna ge studenterna information om promillehalter och alkoholkonsumtion. Detta gör att insatsen även har förebyggande karaktär då information sprids på studentfesterna.

När studentfestperioden är avslutad genomför även polisen en egen utvärdering av hur branschen har upplevt samarbetet med polisen. Utvärderingen används sedan för att nästa år genomföra insatsen ännu bättre.

9 Permanenta arbetsmetoden

Aktörer: projektsamordnare, polis, alkoholhandläggare, skatteverket, krögare och eventbolag

Effektfulla förebyggande insatser kräver långsiktigt arbete. Att permanenta en arbetsmetod hos berörda aktörer är tidskrävande och kräver att arbetet känns/är betydelsefullt så att metoden i förlängningen blir en del av det dagliga arbetet.

Material

För att sprida önskad information angående arbetsmetoden till aktörer och målgruppen är det klokt att trycka upp material. Nedan följer en lista på material som kan vara användbart.

Allt material som kan vara till nytta och som tagits fram i arbetet med metoden "Student" finns att tillgå via www.stad.org.

Kroghandbok

Kroghandboken är en broschyr som består av riktlinjer som krögare, serveringspersonal och vakter kan förhålla sig till när de arrangerar studentfester. Den innehåller tips och råd som kan förbättra och underlätta arbetet före, under och efter studentfesten.

Affischer

Polisen förser både gymnasieskolor och krogar med affischer som de kan sätta upp i sina lokaler. Affischernas budskap består av alkohol- och ordningslagens betydelse inne på och i anslutning till krogar och är undertecknade av polismyndigheten.

Informationsfoldrar

Informationsfoldrar till studenter och till föräldrar trycks upp och undertecknas av polismyndigheten. Foldrarna innehåller information om alkohol- och ordningslagens betydelse inne på och i anslutning till krogar.

Visitkort

Visitkort med krogvett och krogregler delas ut till alla studenter som ska gå på en studentfest i samband med biljettförsäljningen. Visitkortet fokuserar på vilket ansvar serveringspersonalen har och regler som faktiskt gäller för gästerna inne på krogen.

Telefonnummer och e-postadress till kontaktperson inom polisen

Ett specifikt telefonnummer upprättas som är direktkopplat till den för kvällen tjänstgörande gruppchefen inom polisens studentsatsning. Detta nummer delas ut till samtliga krögare som arrangerar studentfester samt deras ordningsvakter så att de snabbt vid behov kan få en poliskontakt. Numret ges även ut till festansvariga studenter under informationskvällen, likaså nummer till den lokala polisen och larmcentralen. En e-postadress till polisen som enbart rör studentfester upprättas och sprids till eventbolag, krögare och studenter. Denna adress används främst för kommunikation och för polisens registrering av studentfester.

Samverkansavtal med eventbolag och krögare

För att nå goda resultat är det viktigt att alla aktörer är delaktiga i projektet. Därför är det viktigt att skriva samverkansavtal med tydliga riktlinjer för eventbolag och krögare. I riktlinjerna ska det framgå vilka åtagande respektive aktör har. Avtalen skrivs mellan myndigheter och eventbolag respektive krögare.

Student-logotyp

Ett alternativ är att ta fram en logotyp som representerar samverkansprojektet, dess syfte och ståndpunkter (se Bilaga 9). Logotypen tilldelas de eventbolag och krögare som ingår i projektet via samverkansavtalen. Tanken är att den ska symbolisera att företagen är delaktiga i arbetet och samverkar med myndigheterna.

Checklista för studenter som arrangerar en studentfest

För att underlätta för studenterna att anlita ett eventbolag ta fram en checklista med tips på vad de bör tänka på innan de skriver under ett avtal/kontrakt. Skicka denna lista till studenter som går i årskurs två på gymnasiet redan under slutet av vårterminen, innan de börjar den tredje och sista årskursen.

Hemsida

Det är användbart att upprätta en hemsida på internet som riktar sig till gymnasie-studenter. Där går det att lägga upp aktuell information mm. Skriv upp hemsidan på visitkortet som tilldelas studenterna så blir de medvetna om att den finns. (Se www.08student.se)

Stockholms
stad

STAD

Polismyndigheten
i Stockholms län

Referenser

Wallin, Eva

2004. Responsible beverage service: Effects of a community action project. Institutionen för folkhälsovetenskap/Department of Public Health Sciences, Karolinska Institutet

Gripenberg Abdon, Johanna

2012. Drug use at licensed premises: Prevalence and prevention. Institutionen för folkhälsovetenskap/Department of Public Health Sciences, Karolinska Institutet

Ramstedt, Mats • Leifman, Håkan • Müller, Daniel • Sundin, Erica

2013. Reducing youth violence related to student parties: Findings from a community intervention project in Stockholm, Drug and Alcohol Review

Student

Mer info: www.08student.se, www.facebook.com/08student